

India's rioolreinigers blijven werken ondanks verbod

Dharamani Kale kwam te voorschijn uit het mangat, rioolafval klittend aan zijn lichaam. Naast hem verzamelde Sona Bai vuil in een kleine ronde mand en droeg die op haar hoofd naar het eind van de straat. Dit onaangename proces begon in de vroege ochtend en duurt zo'n 12 uur.

Dit is hoe riolen worden gereinigd in de meeste Indiase steden, waaronder Mumbai, booming financiële hoofdstad van het land: werknemers gebruiken metalen schrapers, borstels of hun blote handen om de afvoer- en rioolpijpen twee keer per jaar schoon te maken, vóór en ná de jaarlijkse moessonregens.

In de goot staan werkers die ongeveer \$5 per dag verdienen in het afval dat tot borsthoogte reikt. Ze gebruiken lange houten stokken om verstoppingen te verhelpen. In sommige gebieden kruipen werknemers door de riolering, zonder beschermende kleding.

Devi Lal reinigt een riool in New Delhi in 2012. Uit een onderzoek bleek dat 80% van de rioolreinigers sterven voordat ze 60 jaar zijn, als gevolg van werkgerelateerde gezondheidsproblemen. (Sagar Kaul / Barcroft Media)

Ook al hebben we last van gezondheidsproblemen en horen we verhalen van werknemers die in mangaten doodgaan, we kunnen niet anders dan doorgaan met ons werk te doen. We hebben geen keus...

Dharamani Kale, rioolreiniger

Groei over ruggen rioolwerkers

De skyline van Mumbai stijgt met de dag, maar de groei wordt afgewenteld op de ruggen van werkers als deze. Handmatig poepruimen, zoals hun werk wordt genoemd, werd vorig jaar onwettig verklaard, maar particuliere aannemers ingehuurd door de gemeentelijke overheid blijven hen tewerkstellen. Naar verluidt sterven jaarlijks honderden mensen door dit werk.

Vele poepruimers zeggen geen alternatief te hebben.

"Ik ben nooit naar school geweest. Maar ik wil dat mijn kinderen een opleiding krijgen. Daarom heb ik diverse kleine baantjes, en dit is er een van," zei Kale, een man van in de veertig, met rimpels op zijn handen en gezicht die niet kan lezen of schrijven. "Niemand heeft me ooit verteld dat dit verboden is."

Kale's collega, Manu Pawar, beschrijft de vernederende ervaring van het afzakken in een mangat.

"Viezigheid en menselijke uitwerpselen kun je verwachten, maar soms komen we ook een dode hond of een dode rat tegen," zei hij. Kapotte flessen liggen ook in het pikzwarte rioolstelsel op de loer, zei hij, wijzend op zijn been bedekt met littekens en snijwonden.

Bijna alleen Dalits zijn rioolwerkers – 20 doden per maand in Mumbai

Hoewel de schoonmaak van riolen in sommige gebieden gemechaniseerd is, geven overheidscijfers aan dat 770.000 mensen werken als rioolreiniger of van hen afhankelijk zijn.

Het Tata Instituut voor Sociale Wetenschappen, een educatieve en onderzoeksorganisatie, komt tot de conclusie dat 80% van de arbeiders sterven voordat ze de leeftijd van 60 bereikt hebben. Dit als gevolg van werkgerelateerde gezondheidsproblemen. In Mumbai sterven gemiddeld elke maand 20 rioolwerkers door ongevallen, verstikking of blootstelling aan giftige gassen, aldus het onderzoek. Meer dan 95% van de rioolwerkers behoort volgens overheidscijfers tot India's laagste sociale klasse, de Dalits, ooit bekend als 'onaanraakbaren'. Arbeidsactivist Milind Ranade zei dat de banen nog steeds bestaan als gevolg van de wijdverspreide onverschilligheid ten opzichte van Dalits, die ernstig gemarginaliseerd blijven ondanks de inspanningen om kastendiscriminatie te beëindigen.

"Als iemand van een hogere kaste het riool in zou gaan zouden we een oproer hebben gezien. Maar als een lagere kaste werknemer overlijdt, wie maalt daarom? ", zei Ranade.

Volgens activisten heeft de regering een wet uit 2013 niet ten uitvoer gebracht die het illegaal maakt om deze werknemers in dienst te nemen. Maar de wet zelf is tegenstrijdig, omdat ze ook testen aangeeft die moeten worden uitgevoerd voordat een werknemer af mag dalen in een mangat. Dit weerspiegelt de moeilijkheid van een verbod op werk dat zo veel Indiërs een baan biedt die nu geen alternatief voor dat werk hebben.

Herplaatsing rioolwerkers minimaal

De nieuwe premier van India, Narendra Modi, beloofde de armen te emanciperen en economische ontwikkeling te bevorderen, maar anderen zeggen dat het opheffen van banen zoals handmatig poepruimen niet meteen praktisch is. In 2007 deed het ministerie *van Social Justice and Empowerment* een poging om rioolreinigers in andere banen te plaatsen; vorig jaar bleek dat 78.941 van de werknemers hulp had gekregen, slechts een fractie van het totale aantal.

De uitvoering van de arbeidswetgeving is over het algemeen slecht in India, zei Mihir Desai, voormalig directeur van het India Centrum voor Mensenrechten en Wetgeving, een non-profit organisatie. Door het aannemen van wetten kan de Indiase regering zeggen dat het in overeenstemming met internationale normen handelt, maar politici zijn minder geïnteresseerd in het naleven van die normen, zei hij.

'Mangat-test' niet uitgevoerd

De wet, waar India's hooggerechtshof richtlijnen voor vaststelt, geldt landelijk. Een van de 'mangat-testen' is eenvoudig: een kaars wordt binnenin geplaatst, en als het zuurstofgehalte te laag is dooft de vlam. Als er giftige gassen zijn ontploft de kaars. Aannemende dat de situatie veilig is zouden de werknemers moeten worden uitgerust met werkuitrusting alvorens af te dalen in de mangaten, die 20 meter diep kunnen zijn.

Kale, die zegt zijn eigen leeftijd niet te weten, was al sinds zijn jeugd handmatig poepruimer. Hij zei dat hij nog nooit testen uitgevoerd heeft zien worden, en nooit eerste-hulp-voorzieningen op een werkplek. Staande in een smalle straat met aan weerszijden overdekte goten, met een T-shirt aan en een vieze zakdoek rond zijn rechterhandpalm, zei Kale dat zijn baas hem bespot als hij om handschoenen vraagt.

'We hebben geen keus'

"De baas wil dat we de klus tot elke prijs klaren," zei Kale. De baas was niet aanwezig op de werkplek, zei men, en kon niet worden bereikt voor commentaar.

"Ze boden ons niet eens een kopje thee aan," zegt Sona Bai, zijn collega, een vrouw van middelbare leeftijd, gekleed in een sari. Als iemand op de werkplek gewond raakt is het bijna onmogelijk de ziekenhuisrekeningen te betalen, zei ze.

Het loon van 5 dollar voor een 12-urige dag is bescheiden, zelfs naar de maatstaven van India's lagere klassen. Maar ondanks de gevaren en dit loon uiten maar weinigen bedenkingen.

"We zijn analfabeet en kunnen niet veel doen om ons brood mee te verdienen," zei Kale. "Ook al hebben we last van gezondheidsproblemen en horen we verhalen van werkers die doodgaan in mangaten, we kunnen niet anders dan doorgaan met ons werk te doen. We hebben geen keus."

Parth M.N. is a special correspondent.